

ПІДСУМКИ ВИВЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ ПРО ШКОДУ ВІД ЗЛОЧИНІВ ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ У 2017 РОЦІ

У сучасній кримінологічній науці значної уваги потребує дослідження змісту соціальних наслідків злочинів, їх врахування при визначенні ціни злочинності. Важливо класифікувати соціальні наслідки злочинів за ознаками змісту шкоди, об'єкту кримінально-правової охорони, тяжкості наслідків, часу настання суспільно небезпечних наслідків, наслідків злочину як фактору, що породжує нове порушення кримінально-правової охорони, сфери життєдіяльності, у якій відбулось нанесення шкоди.

Ціна злочинності зростає із року в рік і є значною у будь-якій державі. Якщо спробувати підрахувати хоча б приблизну ціну злочинності в Україні, то у розпорядженні дослідника залишаються

лише офіційні відомості про видатки на утримання правоохоронної і пенітенціарної системи, наукової діяльності та відомості про матеріальні збитки від злочинів.

Під ціною злочинності ми розуміємо прямі та побічні витрати фізичного, матеріального, морального, духовного характеру, яких зазнає держава і суспільство внаслідок вчинення злочинів, спрямовані на подолання наслідків злочинних діянь, утримання всієї правоохоронної, пенітенціарної системи, та інших інститутів держави, а також сукупні активи злочинних угруповань і їх витрати на підтримку своєї злочинної діяльності.

Якщо під збитками від злочинності (ціною злочинності) розуміти всі матеріальні і нематеріальні втрати держави і громадян, що є наслідком вчинених злочинів, то відомості про матеріальні збитки від злочинності, що наведені у офіційній статистиці, здаються незначними. До того ж ведеться облік лише матеріальних збитків, порядок підрахунку яких і групи злочинів по цим збиткам у офіційній статистиці не відображаються. Широке тлумачення зазначених збитків є надзвичайно важливим для кримінологічної науки і системи запобігання злочинності. Адже неможливо протидіяти злочинності у цілому, більш детальне відображення збитків від злочинних діянь за окремими групами злочинів надасть можливість посилити запобіжні заходи і побачити найбільш криміналізовані сфери суспільного життя.

Як показало авторське вивчення громадської думки про шкоду від злочинів для населення України у 2017 році (опитування проводилось шляхом інтернет-анкетування у період з січня по жовтень 2018 року, нараховує 514 опитаних учасників віком від 14 до 60 років і старше, які представляють всі регіони України), найбільше громадян України у 2017 році турбували проблеми корупції в органах влади (65 % опитаних), проблеми цін і тарифів (58,7 %), можливість працевлаштування (56,7 %), стан медицини (55,1 %), проведення антитерористичної операції на Сході України (50%), проблеми безпеки і злочинність (46,4 %), поширення алкоголізму і наркоманії (36,2 %), якість освіти (31,2 %), стан судової системи (25,3 %), анексія Автономної Республіки Крим (17,4 %).

38,7 % опитаних громадян зазначили, що злочинність змушує їх щоденно турбуватись за своє життя і майно, 34,8 % вказали, що злочинність заважає нормальному розвитку суспільства, 15,6 %

переконані, що злочинність загрожує національній безпеці держави, 7,9 % стверджують, що злочинність є нормальним явищем в суспільстві, а 2,8 % вказали, що на їх думку злочинність є способом заробітку.

На питання «чи було спричинено Вам шкоду злочинними діями у 2017 році?», 28,7 % опитаних відповіли, що так, а 71,3 % відповіли, що ні. Найбільше опитані громадяни зазнали матеріальної (майнової) шкоди (77,6 %), моральної шкоди (38,5 %), фізичної шкоди (6,9 %).

Найчастіше предметом злочинного посягання виступали: мобільні телефони (25,2 %), ручна сумка, гаманець (21,5 %), квартира або будинок (19,5 %), фізична недоторканність (15,1 %), годинник, коштовні прикраси (10,7 %), автомобіль (6,9 %).

На запитання «Чи звертались Ви до правоохоронних чи спеціалізованих органів щодо цих випадків?», 56,9 % опитаних відповіли, що ні, не звертались, а 43,1 % відповіли, що так, звертались.

Після злочинного посягання 44,4 % відповіли, що відчували тривалу депресію і душевні страждання, 32 % відчували значні матеріальні труднощі, 8,4 % були змушені брати кошти у борг, 6,2 % зазначили про погіршення відносин у родині, 5,6 % про хворобу.

На запитання «як Ви вважаєте, чи потрібно збільшувати державні витрати на утримання правоохоронних органів?» 50,8 % опитаних відповіли, що так, потрібно, а 49,2 % відповіли, що ні, не потрібно збільшувати державні витрати на утримання правоохоронних органів.

Переважає більшість опитаних громадян (51,2%) зазначили, що не почуваються у безпеці, перебуваючи на вулиці чи за місцем свого проживання. А 61,3 % вважають, що існує середній ризик стати жертвою злочинних посягань за місцем свого проживання.

У 65,4 % учасників опитування є побоювання стати жертвою злочину. А у 34,6 % опитаних такі побоювання відсутні. При цьому абсолютну більшість опитаних (86 %) турбує зростання кількості злочинів у 2016-2017 рр.

Слід відзначити, що 65,2 % опитаних готові витратити особисті грошові кошти (37,2 % до 500 грн., 30,9 % до 1000 грн.) на фінансування технічних засобів безпеки, що дозволять знизити рівень крадіжок, грабежів, розбійних нападів, звалтувань і вбивств за місцем свого проживання. А 34,8 % опитаних не готові витрачати свої кошти.

9,9 % опитаних зазначили, що їм доводилось звертатись до медичних установ після випадків злочинних посягань на них чи їх майно (погане самопочуття, загострення хвороб через стрес, проблеми з тиском і таке інше). При цьому у медичних установах громадяни витрачали як до 500 грн. (26,4 %), так і до 1000 грн. (17 %), і від 1000 до 5000 грн. (17 %).

Проведене опитування громадян показало, що хоча у 65,4 % учасників є побоювання стати жертвою злочину, але 79,4 % опитаних не витрачали грошові кошти у 2017 р. на обладнання свого помешкання чи автомобілю засобами охорони через побоювання злочинних посягань, 83 % не витрачали грошові кошти у 2017 р. на придбання засобів особистого захисту (травматична чи інша зброя, слезозогінний балончик та інше).

Формування нових підходів до розуміння явища злочинності, можливості її кількісно-якісного вимірювання і визначення реальної (а не лише зареєстрованої) злочинності, визначення категорії ціна злочинності, пошук джерел ціни злочинності, вдосконалення методів розрахунку ціни конкретних злочинів із врахуванням досвіду транснаціонального законодавства є нагальними і актуальними завданнями сучасної кримінологічної науки.

Знання реальної ціни злочинності необхідне, воно допоможе в оцінці стану злочинності, криміногенної обстановки в державі, розробці ефективних, економічних і розумних засобів боротьби зі злочинністю і дозволить проводити адекватний прогноз її розвитку, а отже і своєчасного реагування суспільства на виклики злочинності.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
СТУДЕНТСЬКЕ НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО

ЮРИДИЧНА ОСІНЬ 2018 року

Збірник тез доповідей та наукових повідомлень
учасників міжнародної науково-практичної конференції
молодих вчених

14 листопада 2018 р.

м. Харків

УДК 340(043.2)

Адреса редакційної колегії:
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
вул. Пушкінська, 77, Харків, 61024, Україна

Тези друкуються мовою оригіналу,
відображають позицію автора,
який несе відповідальність за зміст

Юридична осінь 2018 року: зб. тез доповідей та наук. повідомл. учасників всеукр. наук. конф. молодих вчених та студентів (Харків, 14 листоп. 2018 р.) / за заг. ред. А.П. Гетьмана. – Х.: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого: Мадрид, 2018. – 515 с.

УДК 340(043.2)

©Національний
юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2018
© «Друкарня «Мадрид»», 2018